

X UvA-Virenze

Academisch Behandelcentrum voor Ouder en Kind

MINDFULNESS IN GEZINNEN

Joke Hellemans

Amsterdam 31 maart 2010

mindful parenting- bewust opvoeden

Doelbewust,
Aandacht geven aan je kind en je
eigen houding t.o.v. je kind
van moment to moment,
zonder oordeel.

(Kabat-Zinn & Kabat-Zinn, 1997)

3 componenten van mindfulness

A. INTENTIE ; doelbewust

B: AANDACHT;

De vaardigheid om de aandacht te reguleren welke getraind wordt

AFSTEMMEN / (ATTUNEMENT)

C: HOUDING

NOAL

1. Nieuwsgierigheid,
2. Openheid
3. Acceptatie
4. Liefdevolle vriendelijkheid

mindful parenting- bewust opvoeden

Doelbewust, (intentie)

Aandacht geven aan je kind en je eigen houding
t.o.v. je kind (vaardigheid)
van moment to moment,

zonder oordeel. (houding)

(Kabat-Zinn & Kabat-Zinn, 1997)

3 grondslagen van MP

1. Soevereiniteit

Erkenning en respect voor unieke zijn van dit kind

2. Empathie

Je kunnen verplaatsen in situatie kind

3. Acceptatie.

wijsheid, inzicht in intrinsieke onvolmaaktheid, we kunnen niet iets afdwingen

Jon Kabat-Zinn

Doel van Mindful parenting

Cultiveren van:

niet-reactieve, wijze en
milde houding t.a.v. de
kinderen

Bewust reageren in
plaats van
automatisch

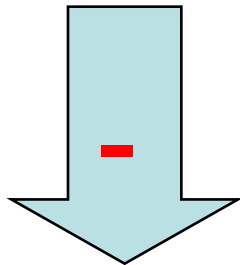
Opvoeding en Persoonlijkheid

Extraversie

Vriendelijkheid

Emotionele stabiliteit

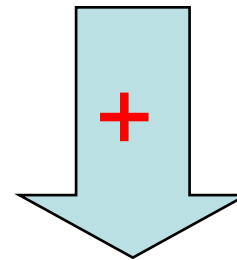
Autonomie,
Ordelijkheid

Coërciviteit

Laksheid

Overreactiviteit

Negatief opvoedingshandelen

Wat doet meditatie

- Betere afstemming op lichaam
- Betere concentratie
- Meer controle over denkprocessen
- Emoties hebben minder vat op je
- Meer bewuste aandacht voor hier-en-nu
- Meer zelfkennis
- Meer keuzevrijheid.
- Verbetering geheugen.

(Fontana en Slack, Mediteren met kinderen 1999)

Een 8-weekse training Mindful Parenting

1. **Wat is mindfulness**
2. **De niet-oordelende attitude; waarnemen**
3. **Thuis in je lichaam**
4. **Nonreactiviteit in ouderschap**
5. **Automatische patronen**
6. **Omgaan met emoties; acceptatie**
7. **Communicatie en contact**
8. **De toekomst**

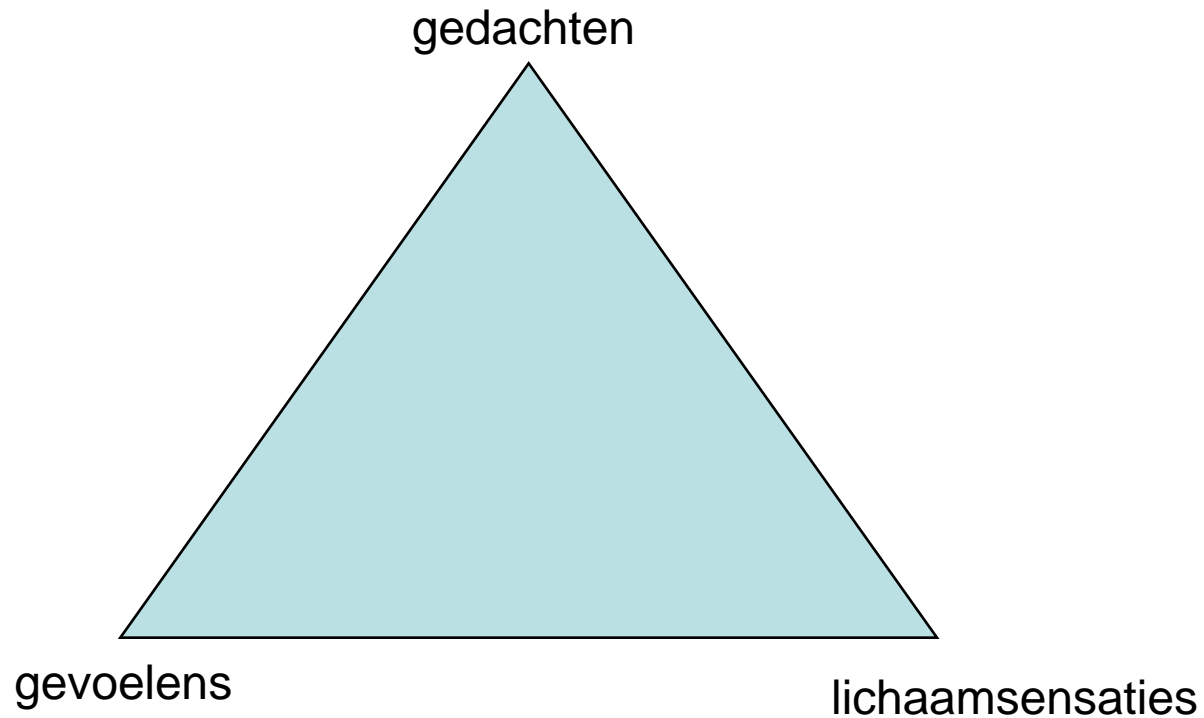
1: Over aandacht- bodyscan

Mindfulness ervaren

1. intentie
2. richten van de aandacht
3. Vriendelijke milde houding

Eetmeditatie-
mindfulness in
dagelijks leven

2. Driehoek van gewaarzijn

2. Mindfulness kwaliteiten/houding

niet-streven
niet-oordelen
geduld
acceptatie
loslaten
frisse blik
vertrouwen

Oefening:

*Neem je kind waar met
een open frisse blik-*

In het hier-en-nu

**Heb je geduld te wachten
tot de modder zakt,
het water helder wordt,
Kun je in stilte verwijlen tot
de juiste handeling vanuit zichzelf ontstaat**

Lao Tse

3. Thuis in je lichaam

Waarnemen

Yoga

Meditatie

3 min meditatie

3-minuten adempauze

- Stap 1: Bewust worden van gevoelens, gedachten en lichaamsensaties
- Stap 2: richten van de aandacht op de ademhaling
- Stap 3: uitbreiden van de aandacht naar het lichaam als geheel.

4. Stress en Automatisch reageren

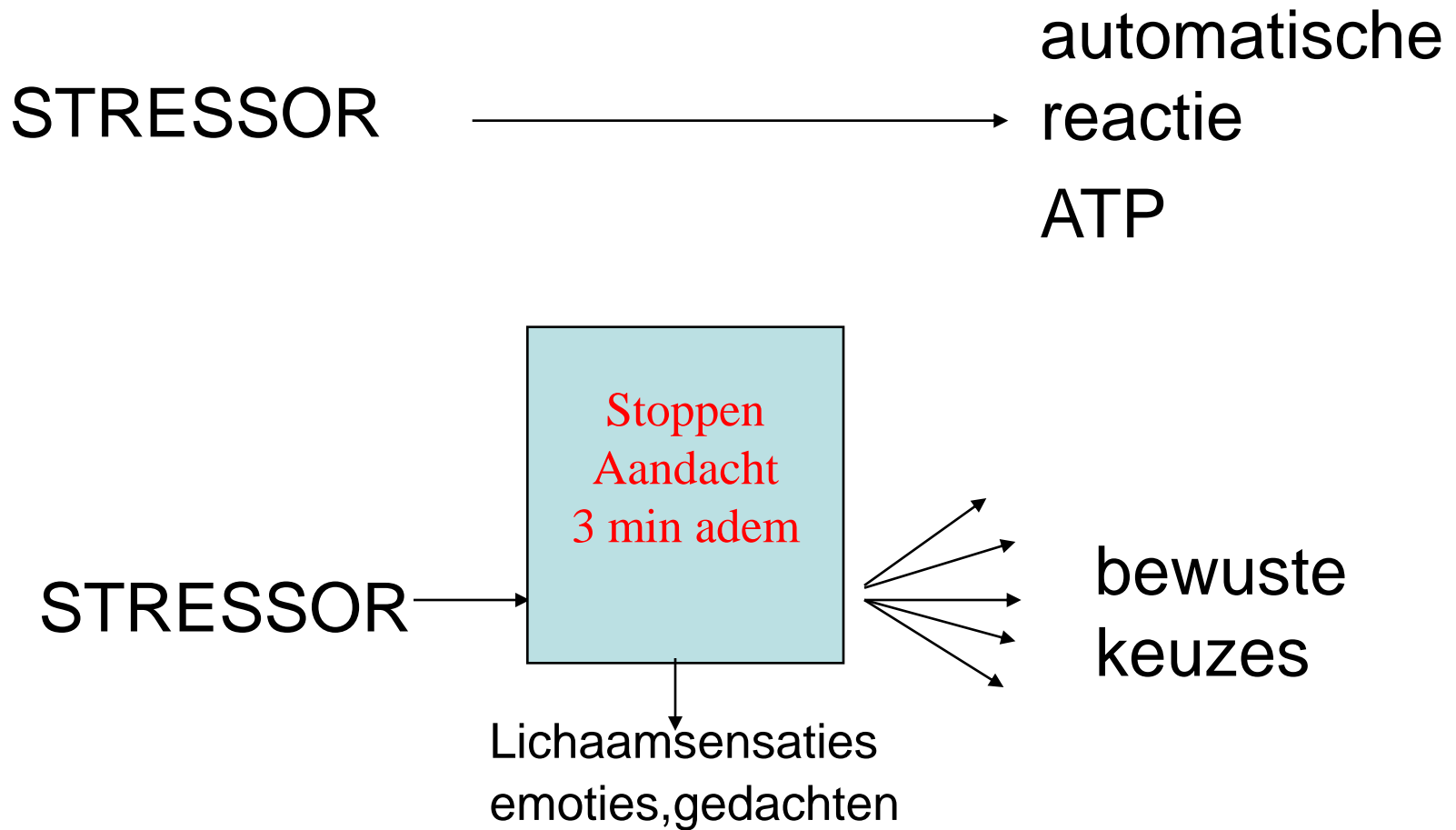
Ouderlijke stress heeft
een sterk negatief
effect op ouderschap

Door ouderlijke stress
nemen Automatische
Patronen toe

4. Stress en ziekte

- Benson (1975)
- Chronische stress maakt ziek (HPA as)
- (hart en vaten, immuunsysteem, (arthritis, IBS, MS, diabetes)

- Meditatie bevordert herstel parasymphatische zenuwstelsel (relaxationresponse)

4. Automatisch reageren- bewust beantwoorden

4. Bewust beantwoorden

- STOPPEN
- KIJKEN
- (Niet) HANDELEN,
vanuit een vrije keuze
- ADEM RUIMTE (3 min)

5. Automatische patronen

Geautomatiseerde Transactionele Procedures ATP

Kenmerken:

1. Specifiek voor één relatie
2. **Mindless, zonder bewustzijn . Treedt vooral op bij stress.** Gaat snel en kost weinig moeite.
3. Geeft stabiliteit. Gunstig in een positieve relatie, niet in een negatieve
4. **ATP's zijn moeilijk te veranderen.**

Dumas, J. (2005) *Mindfulness-based parent training. Strategies to lessen the grip of automaticity in families with disruptive children.* Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology, 32, 779-791.

Voorbeelden

- Agnes ontdekt dat ze vaak haar kind vermaant alleen maar om macht uit te oefenen, dan dat ze eigenlijk last had van het gedrag van haar kind.
- Wilma ontdekt dat ze haar kinderen ‘automatisch’ aanspoort, (ook als ze nergens op tijd hoeven te zijn) zoals zij vroeger ook steeds werd aangespoord.
- Machteld ontdekt dat ze niet wil belonen “omdat het kind het vanuit zichzelf zou moeten doen”

5. Acceptatie 2

*Geef me de moed, te
veranderen wat ik kan
veranderen,
de sereniteit om te
accepteren wat ik niet
kan veranderen
en de wijsheid om het
verschil tussen beide te
kennen*

5. Acceptatie 1

- Erkennen soevereiniteit van dit kind.
- Erkennen van je eigen gevoelens; 'erbij blijven.'
- *Oefening*

6. Loslaten in contact

‘Waar ben je geweest?’

‘weg’

‘wat heb je gedaan?’

‘Niets’

Dialogoog tussen ouder en kind

*Span niet de boog van een ander,
Berijd niet het paard van een
ander;*

*Spreek niet over de
tekortkomingen van een ander;*

*Verdiep je niet in de zaken van
een ander*

*Wu-men- Chinese Zenmeester uit
de 13^e eeuw*

7. Bewust communiceren

- Luister rustig
- Erken het gevoel en de wens van het kind, (ook verbaal)
- Accepteer de gevoelens maar niet onacceptabel gedrag

Mindfulness en empathie

- Door mindfulness worden de sociale neurale circuits versterkt.
- Mensen die “rustiger” worden, worden ook vriendelijker.
- Toename empathisch vermogen (Siegel,2007)

Mindfulness en hechting

- Veilige hechting: interpersoonlijke afstemming tussen ouder en kind
- Mindfulness: intrapersoonlijke afstemming **veilige hechting met jezelf**

Dezelfde neurale verbindingen in de PFC worden versterkt!!!! (Siegel(2007)The mindful brain)

Evaluaties

- “Er zijn allerlei patronen zichtbaar geworden waar ik nu wat mee kan. En de bewustwording dat gedachten niet zijn wie je bent is een fijn leermoment.
- “Geleerd: ruimte en rust nemen om patronen te doorbreken. Ik ben mijn gedachten niet. Ik voel duidelijker mijn grenzen en stel deze ook meer. Dit geeft nu wel meer conflicten met de omgeving, maar minder met mijn kind! Ik ervaarde het opzoeken van de grenzen door mijn 2-jarige voorheen als een persoonlijke aanval, maar nu ik meer ruimte neem zie ik het als iets heel gewoons.

Evaluatie

- “Meer contact met mijn kinderen, ik waardeer hen meer-ze mogen van mij meer zichzelf zijn.”
Ervaar meer: het is goed genoeg.

EINDE

- *Dank voor uw aandacht*

CD's

J.hellemans@planet.nl

- *Overige info*
www.livingmindfulness.nl
- www.uva-virenze.nl

Literatuur, boeken

- Kabat-Zinn, John en Myla, (1997) *Met kinderen groeien*, Asoka
- Fontana,D. en Slack, I. (1999), *Mediteren met kinderen*, de Driehoek
- Naphali, S. (2003) *Boeddhisme voor moeders* , Altamira
- Catry,P en Decuypere, J. (2009) ,*Mindfulness voor kinderen* , Acco
- Siegel,D.en Hartzell,M(2003) *Parenting from the inside out*, Penguin

Literatuur, artikelen

- Bögels, S.M., Hoogstad, B., Dun, L van, Schutters, S.de & Restifo, K (2008) *Mindfulness Training for Adolescents with Externalizing Disorders and their Parents*. Behavioural and Cognitive Psychotherapy, 2008, 36, 1-17
- Dumas, J. (2005) *Mindfulness-based parent training. Strategies to lessen the grip of automaticity in families with disruptive children*. Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology, 32, 779-791.
- Altmaier, E., Maloney, R. (2007) *An initial evaluation of a mindful parenting Program*. Journal of Clinical Psychology, Vol 63(12), 1231-1238,
- Zylowska, D e.a. (2008), *Mindfulness Meditation Training in Adults and Adolescents with ADHD*. Journal of Attention Disorders, vol 11, no 6.
- Zylowska, L.e.a.(2009) *Mindful awareness and ADHD*, H.17 uit Clinical Handbook of Mindfulness, editor: Fabrizio Didonna